

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Проект!

ЗАПОВЕД

№/.....2025 г.

На основание чл. 12, ал. 6, във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за биологичното разнообразие и т. 2 от Решение № 177 от 03.04.2019 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 29 от 2019 г.), изменено с решение на Министерския съвет № 615 от 02.09.2020 г. (ДВ, бр. 79 от 2020 г.), предвид Решение за изпълнение (ЕС) 2021/165 на Комисията от 21 януари 2021 г. за приемане на четиринадесетата актуализация на списъка на териториите от значение за Общността в Алпийския биогеографски регион (нотифицирано под номер С(2021) 143) и Решение за изпълнение (ЕС) 2021/161 на комисията от 21 януари 2021 година за приемане на четиринадесетата актуализация на списъка на териториите от значение за Общността в Континенталния биогеографски регион (нотифицирано под номер С(2021) 21),

ОБЯВЯВАМ:

1. Защитена зона **BG0000636 „Ниска Рила“** в землищата на с. Бистрица, **община Благоевград, област Благоевград**, гр. Белица, **община Белица, област Благоевград**, с. Бачево, с. Добърско, с. Годлево, с. Горно Драглище, гр. Разлог, **община Разлог, област Благоевград**, с. Градево, с. Долно Осеново, **община Симитли, област Благоевград**, гр. Якоруда, **община Якоруда, област Благоевград**, с. Бадино, **община Бобошево, област Кюстендил**, с. Самораново, **община Дупница, област Кюстендил**, с. Смочево, с. Падала, с. Пастра, гр. Рила, **община Рила, област Кюстендил**, с. Сапарево, с. Ресигово, **община Сапарева баня, област Кюстендил**, гр. Белово, с. Габровица, с. Момина клисура, с. Сестримо, **община Белово, област Пазарджик**, гр. Долна баня, **община Долна баня, Софийска област**, с. Костенец, **община Костенец, Софийска област**, с. Белчин, с. Рельово, с. Бели Искър, с. Говедарци, с. Доспей, с. Клисура, с. Маджаре, с. Мала църква, с. Радуил и гр. Самоков, **община Самоков, Софийска област**, с обща площ **371 916.695 дка**.

2. Предмет на опазване в защитена зона BG0000636 „Ниска Рила“ са:

2.1. следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

- 4060 Алпийски и бореални ерикоидни съобщества;
- 4070 * Храстови съобщества с *Pinus mugo*;
- 5210 Храсталаци с *Juniperus* spp.;
- 6150 Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества;
- 6210 * Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи);
- 6230 * Богати на видове картълкови съобщества върху силикатен терен в планините;

- 62D0 Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества;
- 6410 Ливади с *Molinia* на карбонатни, торфени или глинести почви (*Molinion caeruleae*);
- 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс;
- 6510 Низинни сенокосни ливади;
- 6520 Планински сенокосни ливади;
- 7140 Преходни блата и плаващи подвижни торфища;
- 8110 Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс;
- 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове;
- 9110 Букови гори от типа *Luzulo-Fagetum*;
- 9130 Букови гори от типа *Asperulo-Fagetum*;
- 9150 Термофилни букови гори (*Cephalanthero-Fagion*);
- 9170 Дъбово-габърови гори от типа *Galio-Carpinetum*;
- 9180 * Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове;
- 91D0 * Мочурни гори;
- 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*);
- 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори;
- 91BA Мизийски гори от обикновена ела;
- 91CA Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори;
- 91W0 Мизийски букови гори;
- 9410 Ацидофилни гори от *Picea* в планинския до алпийския пояс (*Vaccinio-Piceetea*);
- 9530 * Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор;
- 95A0 Гори от бяла и черна мура.

2.2. местообитанията на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

2.2.1. бозайници – *Кафява мечка (*Ursus arctos*), *Европейски вълк (*Canis lupus*), Видра (*Lutra lutra*), Дива коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*), Лалугер (*Spermophilus citellus*);

2.2.2. земноводни – Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*);

2.2.3. риби – Главоч (*Cottus gobio*);

2.2.4. безгръбначни – *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*), *Cucujus cinnaberinus*, Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*), Буков сечко (*Morimus funereus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*);

2.2.5. растения - *Hamatocaulis vernicosus*, *Vuxbaumia viridis*.

3. Защитената зона по т. 1 се обявява с цел:

3.1. опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитанията на посочените в т. 2.2 видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в съответните биогеографски региони;

3.2. подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 4060, 6520, 9110, 9150, 9170, 9180*, 91BA, 91CA, 91E0*, 91M0, 91W0, 9410 и 9530 в Континенталния и в Алпийския биогеографски региони;

3.3. подобряване на състоянието на популацията на вида *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*) в частта от защитената зона, попадаща в Алпийския биогеографски регион;

3.4. подобряване на местообитанията на вида Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*) в двата биогеографски региона;

3.5. подобряване на местообитанията на видовете Лалугер (*Spermophilus citellus*), Главоч (*Cottus gobio*), *Ручеен рак (*Austropotamobius torrentium*) и *Hamatocaulis vernicosus* в частта от защитената зона, попадаща в Алпийския биогеографски регион;

3.6. при необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитания на посочени в т. 2.2 видове и техни популации;

3.7. поддържане на свързаността на местообитанията на приоритетните за опазване видове *Кафява мечка (*Ursus arctos*) и *Европейски вълк (*Canis lupus*), както и на вида Дива коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*).

4. За защитената зона по т. 1 със Заповед № РД-...../.....2025 г. на министъра на околната среда и водите са утвърдени специфични и подробни цели на опазване, които са налични и се съхраняват в Министерството на околната среда и водите, РИОСВ – Благоевград, РИОСВ – София и РИОСВ – Пазарджик и на интернет страницата на Информационната система за защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000.

5. Целите на защитената зона по т. 3 и 4 се определят съобразно важността на защитената зона за постигане и поддържане на благоприятното природозащитно състояние на типовете природни местообитания и видовете по т. 2 в съответните биогеографски региони, както и за свързаността и целостта на мрежата от защитени зони в страната, като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000. Те определят и приоритетите при планиране и прилагане на мерки в защитената зона.

6. Приоритетни за опазване в защитената зона са видовете *Кафява мечка (*Ursus arctos*) и Главоч (*Cottus gobio*), типовете природни местообитания и видовете, означени със знак (*) в приложения № 1 и № 2 от ЗБР, както и типовете природни местообитания и видовете, за които са определени цели за подобряване в т. 3.

7. Пълният опис на координатите на точките, определящи границата на защитена зона BG0000636 „Ниска Рила“, е посочен в Приложението, неразделна част от настоящата заповед.

8. Стандартният формуляр с данни и оценки за защитената зона, както и картен материал с границите ѝ са налични и се съхраняват в Министерството на околната среда и водите, РИОСВ – Благоевград, РИОСВ – София и РИОСВ – Пазарджик и на интернет страницата на Информационната система за защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000.

9. В границите на защитената зона се забранява:

9.1. постоянно съхраняване и депониране на отпадъци;

9.2. провеждане на състезания с моторни превозни средства извън съществуващите пътища и регламентираните за това места;

9.3. движение на мотоциклети, ATV, UTV и бързите в неурбанизирани територии извън съществуващите пътища; забраната не се прилага за определени на основание на нормативен акт трасета за движение на изброените моторни превозни средства, както и при бедствия, извънредни ситуации и за провеждане на противопожарни, аварийни, контролни и спасителни дейности;

9.4. изграждане на нови ВЕЦ в речния басейн на р. Искър;

9.5. промени в хидроморфологичния режим чрез отводняване, изземване на наносни отложения, коригиране, преграждане с диги на водните тела в речния басейн на р. Искър, с изключение на такива: в урбанизирани територии; в случаи на опасност от наводнения, които могат да доведат до риск за живота и здравето на хората или настъпване на материални щети; при бедствия и аварии; за подобряване на състоянието на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2;

9.6. търсене и проучване на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали), разкриване на нови и разширяване на концесионните площи за добив на общоразпространени полезни изкопаеми (строителни и скалнооблицовъчни материали); забраната не се прилага в случаите, в които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване, и/или за предоставяне на концесия за добив по Закона за подземните богатства и по Закона за концесиите, или е започнала процедура за съгласуването им по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или по чл. 31 от ЗБР, или е подадено заявление за регистриране на търговско откритие;

9.7. промяна на начина на трайно ползване, разораване, залесяване и превръщане в трайни насаждения на ливади, пасища и мери при ползването на земеделските земи като такива;

9.8. разораване и залесяване на поляни, голини и други незалесени горски територии в границите на негорските природни местообитания по т. 2.1 освен в случаите на доказана необходимост от защита срещу ерозия и порои, както и случаите на реализиране на инвестиционни предложения, одобрени или съгласувани по реда на Глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие към датата на влизане в сила на заповедта;

9.9. премахване на характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси, каменни огради и живи плетове) при ползването на земеделските земи като такива освен в случаите на премахване на инвазивни чужди видове дървета и храсти;

9.10. употреба на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества, хранителни субстрати и продукти за растителна защита, които не отговарят на изискванията на Закона за защита на растенията;

9.11. употреба на минерални торове в ливади, пасища, мери и изоставени орни земи, както и на продукти за растителна защита и биоциди от професионална категория на употреба в тези територии и в терените разположени под фотоволтаични електроцентрали освен при каламитет, епифитотия, епизоотия или епидемия или при прилагане на селективни методи за борба с инвазивни чужди видове;

9.12. използване на органични утайки от промишлени и други води и битови отпадъци за внасяне в земеделските земи без разрешение от специализираните органи на Министерството на земеделието и храните и когато концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките превишава фоновите концентрации съгласно приложение № 1 от Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ, бр. 71 от 2008 г.);

9.13. използване на води за напояване, които съдържат вредни вещества и отпадъци над допустимите норми;

9.14. палене на стърнища, слокове, крайпътни ивици и площи със суха и влаголюбива растителност;

9.15. извеждане на сечи в природни местообитания с кодове 91D0* и 91E0*, с изключение на: за изграждане, ремонт и поддръжка на съоръжения (елементи) на техническата инфраструктура; за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората; при бедствия и аварии; за поддържане/подобряване на природните местообитания и местообитанията на видовете по т. 2; случаите на реализиране на инвестиционни предложения, одобрени или съгласувани по реда на Глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие към датата на влизане в сила на заповедта;

9.16. паша на домашни животни в горските територии, които са обособени за гори във фаза на старост;

9.17. добив на дървесина и биомаса в горите във фаза на старост освен в случаи на увреждане на повече от 50 % от площта на съответната гора във фаза на старост вследствие на природни бедствия и каламитети; в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти дървета;

9.18. зарибяване с неместни видове риби;

9.19. промяна на предназначението на земеделските земи (включително ливади, пасища и мери) и горските територии с цел изграждане на фотоволтаични и вятърни електроцентрали и изграждане на нови фотоволтаични съоръжения/системи и вятърни генератори, с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие; Режимът не се прилага за изграждане на:

- вятърни генератори, използвани като собствени източници на електрическа енергия до 10 kW;

- покривни и фасадни фотоволтаични съоръжения/инсталации;

- наземни фотоволтаични съоръжения/инсталации върху терени в границите на населените места и селищните образувания;

- наземни фотоволтаични съоръжения/инсталации върху нарушени терени;

- наземни фотоволтаични съоръжения/инсталации върху дворни места или прилежащи терени към съществуващи производствени и промишлени обекти, складови обекти, административни сгради, обекти на транспорта, курортно-рекреационни обекти, обществени обекти, стопански дворове, животновъдни комплекси/ферми, жилищни сгради.

9.20. подхранване на дивеч без предварително съгласуване на местата със съответната РИОСВ;

9.21. премахване на единични или групи от горскоплодни видове дървета, извън случаите когато това се налага за укрепване на свлачища и срутища, противопожарни мероприятия и реализация на инвестиционни предложения;

9.22. изграждане на пътища от втори и по-висок клас, без обезпечаване изграждането на съответна зелена инфраструктура за преминаване на мечки и други животни;

9.23. залагане на умрели животни или части от тях за стръв, на капани, примки и отрови.

10. Горските типове природни местообитания по т. 2.1 се стопанисват в съответствие с разпоредбите на глава четвърта от Наредба № 8 от 5.08.2011 г. за сечите в горите (ДВ, бр. 64 от 2011 г.) и за тях е задължително прилагането на „Система от режими и мерки за стопанисване на горските типове местообитания от приложение № 1 от Закона за биологичното разнообразие“, утвърдена от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

11. Мерки за постигане целите на опазване на защитената зона са определени или могат да се определят също в:

11.1. решения, издавани по реда на чл. 31 от ЗБР;

11.2. горскостопанските и ловностопанските планове и програми;

11.3. плановете за управление на речните басейни в Дунавски, Източнобеломорски и Западнобеломорски райони за басейново управление на водите;

11.4. планове в областта на енергетиката и климата;

11.5. планове за действие за видове;

11.6. други планови, програмни и стратегически документи.

12. В границите на защитената зона се препоръчва:

12.1. поддържане на обработваеми земи, които не са включени в сеитбооборот пет или повече години, като ливада, пасище или мера;

12.2. промяна на начина на трайно ползване на обработваеми земи, които не са включени в сеитбооборот пет или повече години, в „ливада“, „пасище“ или „мера“;

12.3. изпълнение на мерки за поддържане и опазване на съществуващите постоянни пасища, мери, ливади и местообитанията по т. 2.1 от разпространението на нежелана растителност – рудерални и инвазивни чужди видове, съгласно списъка с инвазивни чужди видове, които засягат Съюза (създаден и актуализиран с регламенти за изпълнение на Комисията в съответствие с Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета), публикуван на интернет страницата на МОСВ;

12.4. възстановяване и поддържане на затревени площи, като такива с висока природна стойност чрез:

- косене ръчно или с косачки за бавно косене, от центъра към периферията или от единия край на площта към другия с ниска скорост, като окосената трева се изсушава и събира на купове или се изнася от парцела;

- паша, като се поддържа гъстота на животинските единици на цялата пасищна площ на стопанството, на която се извършва пашата, от 0,3 до 1 ЖЕ/ха;

12.5. подмяна на инвазивните чужди видове дървета и храсти с местни видове след премахването им от характеристики на ландшафта (синори, жизнени единични и групи дървета, традиционни ивици, заети с храстово-дървесна растителност сред обработваеми земи, защитни горски пояси и живи плетове);

12.6. провеждане на противопожарни дейности с цел намаляване на риска от пожари;

12.7. насърчаване на устойчивото управление на горите, чрез запазване на биотопните дървета и на достатъчно количество мъртва дървесина в горските екосистеми, избягване на залесяването с неместни дървесни видове и произходи и съобразяване на интензивността на дърводобива с растежния потенциал на дървостойките и предназначението на горите, ограничаване на изсичането/подмяната на горскодървесната растителност, ограничаване на употребата на биоциди, хормони и препарати за растителна защита;

12.8. поддържане на поне 10% от общата площ на горските типове природни местообитания по т. 2.1 в защитената зона като гори във фаза на старост;

12.9. прилагане на мерки за подобряване на свързаността на местообитанията в районите със съществуващи хидротехнически съоръжения, преграждащи реките;

12.10. подобряване на естествената хранителна база за мечката, в т.ч. засаждане на овощни дръвчета и плодни храсти, кестени, дъбове в отдалечени от урбанизираните територии райони, както и в близост до границата на НП „Рила“ и ПП „Рилски манастир“;

12.11. проектиране и изграждане на места за преминаване на мечки и други животни над или под пътища в защитената зона чрез тунели, виадукти, зелени мостове и други;

12.12. поставяне на информационни и разяснителни табели в районите с типични местообитания на вида кафява мечка;

12.13. контейнерите и кофите за боклук да бъдат поставяни на места недостъпни за мечки и да са защитени от отваряне и разрушаване от мечки.

13. Режим на дейности, подлежащи на съгласуване/одобрение: планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, които не са непосредствено свързани или необходими за управлението на защитената зона и които поотделно или във взаимодействие с други планове, програми, проекти или инвестиционни предложения могат да окажат значително отрицателно въздействие върху нея, се подлагат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на защитената зона, съгласно чл. 31 от ЗБР и Наредбата по чл. 31а от същия закон.

Настоящата заповед не отменя забраните и ограниченията на дейности, наложени по силата на други нормативни и административни актове.

Нарушителите на забраните и ограниченията по т. 9 от тази заповед се наказват съгласно административнонаказателните разпоредби на ЗБР.

Защитена зона BG0000636 „Ниска Рила“ да се впише в регистрите на защитените зони, водени в МОСВ, РИОСВ – Благоевград, РИОСВ – София и РИОСВ – Пазарджик, съгласно чл. 18 от ЗБР.

Заповедта влиза в сила от обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

На основание чл. 12, ал. 7 от ЗБР заповедта е окончателна и не подлежи на обжалване.

МАНОЛ ГЕНОВ XXX

Министър на околната среда и водите